

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

Hirdetések

és nyilvántartási közlemények
jutányosan közöltetnek.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatal

Gromon-utca 2. sz. a.

Wittigschlager K. czégnél

→←

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felölős szerkesztő:

Feymann Gyula

ügyvéd.

Hirdetések

Wittigschlager K. könyvkereskedésében is felvétetnek
Gromon-utca 2. szám.

A városi tisztviselők fizetésrendezése.

Városunk mérvadó köréi évek óta gondolkodnak a városi tisztviselők illetményeinek oly irányú rendezése felett, mely hivatva volna a tisztviselők sok esetben számatomra méltó anyagi helyzetén javítani és az illetményeknél mutatkozó méltánytalan, indokolatlan, sérthetetlen hullámzásokat megszüntetni. Elismerés illeti első sorban főispánunkat, ki hivatalának átvétele után nyomban felismerte az illetmények aggasztólag csekély voltát és az azoknál előforduló visszasságokat. Jól esett hallanunk a június havi közgyűlésen főispánunk azon határozott kijelentését, hogy a fizetésrendezésre vonatkozó bizottsági konkrét javaslatnak a folyó évi szeptember havi közgyűlésen tárgyalásra kell kerülnie. A polgármester elnöklete alatt kiküldött külön bizottság működését a nyári szünet alatt nem fejezhette be, de készen vannak már az összehasonlító kimutatások, melyek a számadatokon kívül magukban foglalják a megoldás módjait is és így a bizottsági tárgyalásoknak most már mi sem állja útját.

A midőn üdvözöljük ezen mozgalmat, sikert és áldást kívánunk a bizottság működésére: ugyanakkor részt kérünk és részt kívánunk venni mi is a munkában, szolgálmi ohatjuk ezt az ügyet eszmékkel, tisztogatni, egyengetni útját tárgyalagos ellenőrzéssel.

Meg vagyunk győződve arról és hisszük azt, hogy ezen kérdés első sorban a város jól felfogott érdekében van oly fontos, mint az utóbbi 10 év alatt megoldott és korszerűsített kérdések bármelyike.

Épen azért elvárjuk minden tényezőtől, hogy ezen kérdés tárgyalásánál az objectivitas ideális magaslatára emelkedik és egyszerre igyekszik munkálkodni a haza, s város javára. A magunk részéről igyekszünk figyelemmel kísérni a bizottsági tárgyalásokat, a bizottsági javaslatát, a közgyűlés által hozandó határozatot és esetleg ezen határozat mellett, vagy ellen állást foglalni, szükség esetén a határozat megsemmisítésére törekedni. A kérdés jelenlegi stádiumában megelégszünk azzal,

hogy közöljük a fizetésrendezés anticipált módjait és azok felett véleményünket nyilvánítjuk.

Az első módzat volna az, hogy a tisztviselők az 1893. évi IV. t. a. elvei szerinti fizetési osztályokba és fokozatokba osztatnak be és illetményeik a megfelelő kategóriájú állami tisztviselőkével egyenlően állapítatnak meg. Ezen fizetési alapon még 1903. évtől számítandó ötöd éves pótlékban részesülne a tisztviselők tekintettel arra, hogy a csekély létszám miatt az előlépési esélyek számba nem vehetők. Ha meggondoljuk, hogy az állami tisztviselők az 1893. évi IV. törvényben alapuló illetményeikkel elégedetlenek és méltán: ez a módzat a legcsekélyebb, a mit a városnak tisztviselői érdekében tennie kell, és az adott viszonyok között a legigazságosabb, is csak az osztályok felállításánál kell lelkiismeretesen, körültekintéssel és szakszerűleg eljárni.

Ezen tervszerű körülből 18.700 K. évi több kiadást vonna maga után.

A második módzat az illetmények méltányos kiegyenlítése volna, a mi 14.300 K. többlet kiadást okozna. A harmadik módzat szerint a jelenlegi fizetés alapján szolgálati idejükhez képest a tisztviselők ötöd éves pótlékokban részesítenének és a szerint, a mint egy, két, három, négy ötöd éves pótlék hagyatuk jóva a kivétel 5360 K., 8980 K., 11048 K., 12426 K. több kiadással járna.

A második és harmadik módzat nem volna más, mint az eddigi protectio rendszer folytatása és eredményeiben helytelen, igazságtalan. Méltányossági okokból rendezni a fizetést, nagyon ellenőrizhetetlen és igen elasticus eljárás. Akkor adni a jelenlegi fizetések alapján ötöd éves pótlékokat, midőn a szervezési szabályrendeletben statult fizetések időközben egyesénél felemeltek, merő igazságtalanság. Mert ezen tervezetek szerint a jelenleg is tőrhetően dotalt tisztviselők anyagi előnyökhöz jutna, míg azok, kiknek helyzete elviselhetlenné vált, jelentéktelen, vagy épen semmi javításban nem részesülnek.

Az anyagi gondoktól ment, szakavatott tisztviselői karral lehetséges lesz az első módzatnál említett 18.700 koronányi többletet megtakarítani.

Ennek módját, okát és fokát nem késünk a legközelebbi számaink egyikébe kifejteni. Most melegen ajánljuk a bizottságnak és a mérvadó köröknek, hogy ne egyesek érdekeit tartásuk szem előtt, hanem a város és vele minden tisztviselő és alkalmazott érdekeit!

A verseczi kiállítás megnyitása.

Saját tudósítónktól.

Versecz, 1902. aug. 15.

A versecz-városi és versecz-járásai ipar- és mezőgazdasági kiállítás megnyitása ma, pénteken gyönyörű időjárás és nagyszerű ünnepségek mellett ment végbe.

Csütörtökön lázas tevékenységgel tétetek az utolsó intézkedések a kiállítás terén és állították fel a szerb püspöki székház előtt a hatalmas nemzeti bobogókkal feldiszipított impozáns diadal kaput: „Isten hozta“ és „Isten vezérelje, felirással.

Tizenötödiken volt a nagy nap. A város kora reggel mozgalmas élet színtere volt. Nyüsgő embertömeg hömpölyögött a bobogódiszben pompázó a főutcákon. Nagy sürgésforgás van künn a kiállításban.

Nyolcz órakor érkezett meg a Temesvár felől jövő személyvonattal Láng Lajos v. b. t. m. kir. kereskedelmi miniszter számos országgyűlési képviselő és előkelőség kíséretében.

A pályaudvaron Weifert Károly polgármester fogadta szép beszéddel üdvözölve, hol is Waldherr Irma k. a. igen csinos csokrot nyújtott át neki. A pályaudvaron a megérkezés alkalmával a városi zenekar is játszott. A miniszter négyes fogaton hajtattott a városba. Előtte banderium lövögolt; utána pedig egy körülbelül száz kocsi-ból álló kocsisor. A pancsovai- és a székház utcán, a hol a menet végig ment a tüzol

TÁRCZA.

A „latin“ lány.*)

Irta: Tyórovics Szvetiszláv.

Szerbül fordította: Skrbiesz Tivadár.

Mindenki csak „szép Mára“-nak hívta. Nemesak azért, mert szép volt, mint a többi szép leány, hanem, mert igazi tündér volt . . .

Szeme kékény, ajka bíbor, arca, mintha tejben mosdanék s oly üde, mintha „rózsa nyiluk“ rajta. Termete? Azt látni kell. Annyi a szépség ott együtt. Az ember nem tud betelni nézésével . . .

Olyan sudár, mint a szevlja (fenyő). S ha végig sétál a csársán (piacon), bolondul utána ifju és öreg egyformán. A legjobb mosztári házba mehetett volna férjhez. De egy miatt nem . . . Amiatt senki sem merte megkérni kezét, bármennyire futott is utána, azért, mert, mert — latin lány volt.

Sokan és sokat sóhajtoztak emiatt, de hiába . . . S ez igéző szépsége mellett is aligha tudna róla a világ, ha csak meg nem történik az a historia, ami egész Mosztárt lázba ejtette.

Petar gazdának Bózsó fia Mosztár legszebb és legműveltebb ifjainak egyike, egy alkalommal kissé közelebről látta a szép „latin“ leányt s azóta teljesen megváltozott. Vig, tréfakedvelő fiu volt előbb, szeretett mulatni, de amióta őt meglátta, szótlan l-tt.

Egész nap ült és gondolkodott. Kiváncsian kérdezték egymást: mi baja lehet? Az egyik ezt mondta, a másik amatt, de mindannyian meggyőztük abban, hogy szegényt megbanázta valaki.

*) Latinoknak nevezik Boszniában és Dalmáciában a katólikus szerbeket. F. megj.

Egy napon ez a hír terjedt el Mosztárban: „Bózsó latinkához jár“. Ere a hirre egész Mosztár megmozdult. Ifju, öreg csak Bózsóról beszélt. Ha valahol két asszony összefött, biztos, hogy ő róla beszéltek.

— Tudtam én azt, hogy mi készül. Milyen erős legény volt előbb s most milyen. Biztos, hogy az a „szerencsétlen leány“ megbanázta.

— Én is régóta tudom, hogy szereti látni.

— Aztán gyűrűt is adott neki.

— Igen, azt . . .

S mindnyájan így és csakis így beszéltek róluk, míg egyszer csak Petar gazda füléhez nem jutott a szóbeszéd.

— Hazudtok! An én Bózsó fiam nem ilyen, kiáltott föl, amint az öreg Anicától meghallotta a dolgot.

— Bizony, hogy ilyen Petre; hanem te idegenítsd el tőle, mert ha így marad, még házadba jutt a „latin-lány“.

— Mit? Az én házamba?

— A tiédbe, tiédbe Petre, hanem ha tehedet, az ördögbe is, lépj közibe.

— De hogyan?

— Szépen, nagyon szépen. Házasítsd meg rögtön, aztán megvan. Van nekünk elég szép leányunk, válogathatsz köztük. Itt van az én Milikám, a Sztakicsék Szókjája, a Prusték Gasája, ezek mind szép leányok. Szerajevóban sincsenek szebbek.

Csak Anica néne távozása után eszmélt föl Petar. Szegény öreg! Nem is gondolt ilyesmire, aztán itt van . . . És ez a „latinka“ éppen az ő fiát banázta meg . . .

Igy gondolkodott az öreg talán teljes két óra hosszáig s nem tudta, mit tegyen.

Ha ezt gondolta, rossz volt, ha amatt, akkor is rossz volt. Már látta, hogy legokosabb lesz, ha az öreg Anica tanácsát követi, aztán legyen meg a nagy és kegyelmes Ur akarata . . .

Szivat szivar után sziva, várta Bózsót. Egyszer csak betoppant az is. Oly vörös volt, mint a pipacs.

— Hol voltál? — kérde Petar.

— Hát . . . sétálni voltam.

— Micsoda? Hát sétál-e más valaki is mostan?

— Hát mit tegyek, mikor nincs dolgom.

— Nem tudod, nem? Hanem latin leányokhoz járnai tudsz, ugy-e?

— Nem voltam én . . .

— Mit, nem voltál? Azt hiszed, nem tudom? Hanem hallod-e: mondom, kerüld az ördögöt, mert másképp beszélék én is, hallod-e?!

Bózsó hallgatott.

— Vénységem akarsz megszégyeníteni, mi?

— Nem én.

— Hát akkor miért jársz a „latinkához“?

— Csak . . . ugy . . .

— Nagyon dühös volt az öreg s fölugrott.

— Mit jelentsen ez a „csak ugy, csak amugy“? Mondom fiu, hagyd el, mert rosszul jársz.

— Nem tehetem.

— Nem teheted?

— Szeretem, hát nem is hagyhatom el. Ölj meg, üss agyon, tégy velem amit akarsz, de ne válaszz el tőle.

— Az öreg majd hogy kővé nem vált bámultában.

— Hát így vagyunk, te szerencsétlen fiu?

— Így hát.

tók és a különböző egyetek tagjai sorfalat álltak. A tömeg a pályaudvaron és az utcán folyton éljenzette a ministert, ki nem győzött eleget kalapot emelni. A miniszter a Millöcker szállóba szállt meg s onnan a városházára ment, ahol a különböző egyetek küldöttségeinek és utoljára a városi tisztikarnak tisztelgését fogadta.

A tisztelgések után kihajtottak a városi kertbe hol a kiállítás van. Itt a miniszter, bajsai Zákó Milán népszerű főispánunk és több világi és egyházi előkelőség kíséretében folytonos éljenzés között a kiállítás területén felállított díszsátorba ment, mely körül száz fehér ruhába öltözött urilány foglalt helyet, kik között a vasutnál is voltak. Itt Seemayer János Versecz város orsz. gyűl. képviselője fogadta és üdvözölte a ministert felkérve, hogy nyissa meg a kiállítást. Beszédjében különösen kiemelte Versecz város hazafiaságát és rohamos fejlődését a mezőipar és kereskedelem terén. Ő nagyméltósága szép és tartalmas beszéddel válaszolt, melyben kifejezte örömet Versecz hazafiasága és szép fejlődése felett és végül megnyitotta a kiállítást, mire az egyesült dalegyletek a Hymnuszt énekeltek.

Azután pedig a kiállítás megtekintésére indult. Először az ipar csarnokba ment, utána a mezőgazdasági csarnokot, a háziipari, a gépcsarnokot és a nagyobb gyárak pavilonait szemlélte meg behatóan. Mindenütt megelégedését fejezte ki. A kiállitokkal, kiket bemutatott neki kezét fogott és néhányszor tréfás megjegyzéseket is tett.

Egy órákor több száz terítékű bankett volt, melyen számos sikerültebbnél sikerültebb felköszöntő hangzott el.

A kiállítás 7 nagyobb és 10 kisebb csarnokból és sátorból áll; a középen pedig volt a ministeri sátor és mellette a zene pavillon, melyben a megnyitás után a zene játszott.

Magáról az igen gazdag és szépen elrendezett kiállításról — melynek megtekintése mindenkire tanulságos — bővebb tudósítást küldök. K. J.

Egy havi közigazgatás.

Városunk közigazgatási bizottsága aug. 12-én d. u. 4 órákor tartotta havi ülését.

Elnök: bajsai Zákó Milán főispán; jelen voltak Szabó János főjegyző, Jovanovics Sándor tanácsnok, dr. Karattur Arthur t. főügyész, dr. Pánczél Otto t. főorvos, Toth István kir. tan. pénzügyigazgató, Faur Kornél kir. főmérnök, dr. Publik Ernő kir. alügyész, Martin Imre és Graff J. Pál, dr. Sositinszky Adolf, dr. Radda Ignác, dr. Alexics Szilárd, May Mark, Pavlovics Miklós bizottsági tagok, Korsós Zoltán mint jegyző.

A polgármesteri jelentés szerint a városi tanács július havi tevékenysége a következő volt: a június havi 126 elintézetben ügydarabából 100 végleges el-

intézetet nyert; a július hó folyamán a tanács iktatóban benyújtott 1284 ügyből 1205 drb. elintéztetett a június-július hátralék 104 ügydarab. — A rendőr kapitánysághoz érkezett 895 közigazgatási, 163 kihágási- és 33 büntető ügy, melyből 639 közigazgatási, 149 kihágási- és 30 büntető ügy nyert elintézetet, hátralékban maradt 256 közigazgatási, 14 kihágási- és 3 büntető ügy. — A mérnöki hivatal 105 ügyéből 62 elintézetet nyert s 43 a hátralék.

A városi árvaszék július havi ügyforgalma 511 számot tett ki, melyekből 489 elintézetet nyert. A kiskorúak, illetve gondnokoltak száma július végén 1243 volt. A gyámpénztár állása július végén a következő: készpénz 14 997 kor.; magánértékben 541 283 kor. 45 fill.; a kir. adóhivatalban letétben 20 233 kor. 66 fillér.

A pénzügyigazgató jelentése illetve kimutatása szerint 1902. évi I.—III. évnegyedi megállapított állami adótervezés 194 851 kor. 51 fill. volt; befizetett 137 193 kor. 95 fill. s így a hátralék 57 657 k. 56 fill. vagyis az össztartozásnak 29%-a. Hadmentességi díjban az össztartozás 6 661 kor. 97 fill. tett ki, a befizetés 590 kor. 71 fill. volt s így a hátralék 6 071 k. 26 fillér.

Az államépítészeti hivatal kimutatása szerint az útdaó alap összes követelése 40 976 kor. 20 fill. ebből töröltet 32 kor. 03 fill., befizetett 12 031 k. 17 fill. a hátralék 28 943 kor.

A kir. ügyészség jelentése szerint a pancsovai fogházban a rend és tisztaság és fegyelem kifogástalan, ragályos betegség nem fordult elő és az élelmezés szerződésszerű. Július hó folyamán 89 letartoztatott volt elhelyezve. A 78 jogérvényes-n elítelt közül 2 elzárásra, 23 fogházra, 45 börtönre és 8 fegyházra van elítelve. A kosárkötő és fűművelési iparágak júliusban 130 kor. 40 fillért jövedelmezett az államnak.

A tisztí főorvos jelentése szerint júliusban 37 halálozási eset fordult elő és pedig 20 férfi és 17 nő. A városi közkorházban 33 bujakóros volt gyógykezelés alatt, kik közül 19 gyógyultan elbocsátott.

Több magánügy elintézése után az ülés 1/2 órákor véget ért.

TANÜGY.

A pancsovai állami felső kereskedelmi iskolában — f. é. szeptember 1.—4-ig (dél-élt 8—11 óráig) is tartanak beiratások; az ezen beiratásoknál késelemező tanulókat az első héten belül a késelelemnek szigorú igazolása mellett az igazgató veheti fel; a még később jelentkezők felvételét az igazgató engedheti meg. Megjegyeztetik azonban, hogy azoknak, kik az iskolaév első hónapja után lépnek be az intézetbe, az addig végzett tananyagból sikeres szóbeli vizsgálatot kell kiállniok.

A javító vizsgálatok augusztus 31-ére tűzettek ki.

A felső kereskedelmi iskola alsó osztályába oly tanuló vétetnek fel, a kik a gymnasium vagy reáliskola vagy polgári iskola 4 alsó osztályát minden tantárgyból (a latin nyelv eltekintve) nyilvános vagy magánúton sikerrel elvégezték s erről bizonyítványt mutatnak fel.

A felvételt a tanuló tartozik keresztlevelét (születési bizonyítványát) átszolgáltatni. Tizenhét évesnél idősebb tanuló felvétele felett a tanári testület határoz.

Minden tanuló a felvételt tartozik fizetni: felvételi díj; fejében: 10 kor., tandíj címén: 40 kor. Szegénysorsú, de legalább is jó általános előmenetelt igazoló tanuló a tandíj fizetése alól fe-

menthető. Az ilyen tanuló kötelesek a nagymélt. vallás- és közokt. m. kir. minisztériumhoz címzett ebbeli folyamodványukat osztály- és szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve, mindjárt a beiratás alkalmával az iskola igazgatóságánál benyújtani.

A pancsovai állami felső kereskedelmi iskolában a rendes nyelveken (magyar, német, francia) kívül a szerb nyelv is tanítatik; a növendékek városunkban a helyi viszonyoknál fogva a német és szerb nyelvet is gyakorlatilag elsajátíthatják.

Tudomására hozzuk az érdekelte szülőknek, hogy a felső kereskedelmi iskolánál szerzett érettségi bizonyítvány — magasabb tudományos kiképzést követelő pályákat kizárva — minden életpályára kvalifikál, mint bármely középiskola: gymnasium vagy reáliskola; nevezetesen alkalmazást találhatnak a felső kereskedelmi iskolánál érettségi vizsgálatot tett tanuló a rendes kereskedelmi foglalkozási ágon kívül: 1) a pénztári szaknál mint központi állampénztári és adóhivatali tisztviselők, köztörvényhatósági pénztárosok, ellenőreik és könyvvezetők. 2) a postaszaknál; gyakoronoki, tiszti és főtiszti állásoknál. 3) a kezelési szaknál mint dohány-egyedárusági, lottóigazgatósági raktári tisztviselők és telekkönyvvezetők. 4) nyilvános és állami zálogházaknál mint ellenőrök, számtisztek és igazgatók. 5) ha az államszámvetelési vizsgálatot is leteszik, alkalmazhatnak a számvétség szaknál, mint főszámvédező és ellenőrző tisztviselők minden állami, megyei és t. h. városi hivatalnál, pénzügyi és jószágigazgatóságoknál, illetékszábsási és adóhivataloknál.

Továbbképzés céljából átléphetnek a budapesti keleti kereskedelmi akadémiába s rendes hallgatók beiratkozhatnak a budapesti József műegyetemnél fennálló kereskedelmi iskolai szaktanárképzőbe, a vasuti és távirat-tisztképző tanfolyamba, gazdasági akadémiákba, élvezik továbbá a katonaságnál az egyéves önkéntességi jogot s ez uton tisztekké aktiválathatják magukat.

Végül megjegyezhetjük, hogy az idegen tanulóknak átlag olcsón találnak elhelyezést a városban és hogy az iskolai szervezet értelmében minden tekintetben szigorú ellenőrzés alatt állanak.

* * *

Az áll. polgári iskola.

1. A jövő — 1902/1903 ik — iskolaévi beiratások a polgári iskolában f. évi szeptember hó 1.—4-éig (dél-élt 8—11-ig) fognak megtartatni. Később jelentkezők csak kivételesen és mulasztások kellő igazolása esetén vehetők fel.

2. Azok, kik az iskolaév első hónapja után lépnek be a polgári iskolába, az addig végzett tananyagból vizsgát tartoznak tenni.

3. A polgári iskola első osztályba felvehető: a) kik valamely nyilvánossági joggal felruházott elemi népiskola IV. osztályát sikerrel elvégezték s ezt bizonyítvánnyal igazolják; b) a magyar nyelvben annyi jártasságot tanúsítanak, hogy a magyar nyelvű feladatokat megérthessék. — Kik a népiskola IV. osztályának bizonyítványa nélkül kívánják felvételt, a megkívánt kornak igazolásával felvételi vizsgálatot tartoznak tenni a magyar nyelvből, számtanból, földrajzból és rajzból (1890. 23.383.)

4. A gymnasiumból vagy reáliskolából a polgári iskola megfelelő osztályába átlépni óhajtó tanuló az 1889. évi 6364. sz. a. kelt miniszter. rendelet határozatai szerint vétetnek fel: nevezetesen; a) a polgári iskolába való átlépésnél a tanulmány folytonosságát nem szakítja meg ama körülmény, hogy a tanuló köteles vizsgálatot tenni mindazok tantárgyakból, melyeket az előző iskolaévben a gymnasiumban, vagy reáliskolában nem tanult, de a melyek a polg. iskola megfelelő osztályában rendes, illetőleg kötelezett tantárgyakként szerepelnek.

5. Minden tanuló az intézetbe való első felvétele alkalmából keresztlevelét (születési bizonyítvány), iskolai bizonyítványát és himnizációs igazolványát köteles bemutatni (1882. XXII. t. cz.)

6. A tanuló a felvételle személyesen, szüleivel vagy azoknak helyettesével köteles megjelenni.

7. A javító, pótló, és felvételi vizsgálatok f. évi szeptember hó 2. és 3-án fognak megtartatni.

8. Beiratási díj fejében 1 kor. 30 fill., tandíj fejében az egész évre 10 kor. értesítőre 2 kor. fizetendő. Tandíjmentességre csak szegénysorsú, de jó magaviseletű és az előző osztályt sikerrel végzett tanulóknak van kilátása.

Kérvenyzők csak a tanuló szülője vagy helyettese lehet. Tandíjmentességért a kérvény a nagyméltósági vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz címzendő s a beiratáskor az igazgatónál nyújtandó be; a folyamodványhoz melléklendő: a) az iskolai bizonyítvány. b) az egy évnél nem régebb szegénységi bizonyítvány.

Tanárok, tanítók, állami tisztviselők a szegénységi bizonyítvány csatolását mellőzhetik. Ez esetben azonban a kérvény 50 kros bélyeggel látandó el.

Az áll. felső leányiskola.

Az áll. felső leányiskolában az illető iskola helyiségében (a r. kath. templom mellett) szept. hó 1.—4-ig d. e. 8—11 óráig tart a tanuló beiratkozása. Tandíj: 11 kor. 30 fill. Szegény tanuló a tandíj fizetése alól fölmentetnek. A szegénységi bizonyítványok, valamint a tandíjmentesség iránt való kérések a beiratáskor nyújtandók be.

Pancsova, 1902. évi augusztus hó 15-én.

Martin Imre s. k.
igazgató.

— No, akkor csak azt mondom, hogy nem veszed el, akármilyen legyek! Holnap megkérem számodra Anica Milkáját . . .

— S az öreg dühösen ment ki a szobából, Bózsó meg egyedül maradt. Azt sem tudta, ébren van-e, vagy almodik?

Csak éjfél után aludt el.

Másnap a szép Mára éppen himzett valamit s énekelve ült himzdrámája mellett, midőn belépett hozzá Bózsó. Se nem szólt, sem nem beszélt. Jó reggelt sem kívánt senkinek, csak melléje ült a ládára.

A leány fölugrott, de midőn meglátta az arcát, fölkiáltott:

— Mi bajod van? Milyen vagy?

— Nem is kérdezd

— Mi bajod van az Istenért?

— „Az öreg megtudott mindent.”

Mára elhalványult.

— Meghallotta s azt mondja, hogy elkerget, ha elveszlek. Még ma meg akarja kérni számodra Anica Milkáját.

— Hát te mit mondtál neki?

— Én — azt mondtam, hogy csak te kellesz nekem.

— S ő fenyegetőzött?

— Igen.

Mára arca folyton változott. Majd elhalványult, majd kipirult. Megint a himzdráma mellé ült, de eltolta magától . . .

— Hát mostan mi a szándékod? — kérde.

— Elhagyom apámat.

— Te?

— Én, nem bánom, átkozzou meg, ahogy csak akar.

Mára ismét fölugrott.

— Aztán ugye, gyermekeink szenvedjék majd apád átkát?

— Hadd átkozza őket.

— Bózsó, én nem leszek a feleséged.

— Mára . . .

A leány eléje állott.

— Nem akarok mondom! Apád megátkoz téged, engem és gyermekeinket is. A világ elhagy beununket s boldogtalanok leszünk.

— Nem leszünk.

— Én mondom, eredj szépen haza, kérj az öregtől bocsánatot, aztán csak kérje Milkát; velem ne törődj, jó az Isten.

Bózsó ránézett.

— Hát ez a . . .

— Azért mégis hű maradok hozzád s nem menkihez. Esküszöm az Istenre.

Bózsó menni készült, aztán megállt. Gondolkozott.

— Mária, komolyan beszélsz-e? — kérde.

— Komolyan.

— Akkor Isten veled Mára! Isten veled.

S kiszaladt, mint az esszevesztett.

*

Öt nap múlva megtörtént a Bózsó esküvéje. Igazi szerb lakodálm volt, amilyent Mosztár még nem igen látott.

És amíg a lakodalmak vigadtak, énekeltek, addig az öreg halászok a szép „latinka” holtestét bontogatták ki a hálóból . . . Ott akadt a hálójukba, a zajgó hullámozó Naretnában.

H I R E K.

A király születésnapja. Szeretett, legalkalmányosabb királyunk születésnapját városunk közönsége az idén is hagyományos hódolattal készül megülni. A Felsőszéki születésének 72-ik évfordulójának délelőttjén 9 órakor a rom. kath. templomban, 1/2 10 órakor a gör. kel. sz.-rb. belvárosi plébánia templomban és 11 órakor az izraelita imaházban lesznek ünnepi istentiszteletek. Délben pedig a polgári lövöldözőhelyiségben díszbéd lesz, melyen az összes hatóságok és testületek képviselői vesznek részt. Az előestén a város fényesen kivilágítva lesz és a tűzoltó zenekar járja be az utcákat.

Sz. István napján. A rom. kath. templomban d. e. 1/2 10 magyar szent beszéd utána pedig nagy segédlettel ünnepi mise tartatik. Előtte való estén az összes középületek és magánházak kivilágítása fogja jelezni Magyarország védőszentjének ünnepét.

Személyi hírek Bajsa Zákó Milán főispán Budapestet át a verseci kiállítás megnyitására utazott. — **Mattanovich** Adolf polgármester családjával pénteken este érkezett vissza városunkba és tegnap átvette hivatala vezetését. — **Szabó** János városi főjegyző 15-én megkezdte 14 napi szabadságát. — **Faragó** János k. s. tanfelügyelő családjával haza érkezett és átvette hivatala vezetését.

Eljegyzés. **Pedretti** Márton százados eljegyezte **Weber** Hilda kisasszonyt, **Friedl** Adolf ékszerész kedves unokahugát.

Kosuth Lajos 100-ik születésnapja. A legnagyobb szellemóriás 100-ik születésnapját, a magyar népszabadság atyjának eme emléktűnépélyét a Károlypáti az Adriától, a kunyhótól a legmagasabb palotájig, ahol csak magyar szív dobog, meg fogják ünnepelni. Legalább erről tesznek tantságot a fővárosi és vidéki lapok hírei. Csak nálunk Páncsován csendes minden. Nem hihetjük, hogy Kosuth Lajos soha el nem évül érdemei, a magyar nemzet rajongásig menő szeretete itt visszhangra nem találja. És éppen ezért reméljük, hogy városunk társadalmának hazafias elemei minél előbb megindítják a mozgalmat, hogy a nagy herosz halálakor rendezett gyászünnepélyhez hasonlóan méltó emléktűnépélyt rendez 100-ik születésnapja alkalmából. Az idő már rövid. Várjuk a mielőbbi mozgalmat.

Király lövészet. A „pancsovai lövészet-egylet“ 6 felsége születésnapja és Szt. István ünnep alkalmából király-lövészetet rendez a következő sorrenddel: Hétfőn, augusztus hó 18-án: déli 12 órakor a lövészek és vendégek gyülekezése a lövöldében rendezendő díszbédhez. Egy teríték ára 3 korona, ital nélkül. Délután 3 órakor a király-lövészet megnyitása a főlövészmeister által. Vége este 7 órakor. Kedden, aug. hó 19-én: a lövészet folytatása reggeli 8 órától déli 12 óráig és délutáni 2-től 6-ig. Szerdán, augusztus hó 20-án: a lövészet folytatása reggeli 8 órától déli 12-ig és délután 2-től 6-ig. Ezután a király-lövészet befejezése és a díjak kiosztása. Este 1/2 9 órakor: táncvizsgálatom. Kedvezőtlen időjárás esetén a táncvizsgálatom vasárnap, f. é. aug. hó 24-én tartatik meg. Beléptidij a táncvizsgálatomhoz személyenként 1 kor. Lövészetegyleti tagok és idényjegybirtokok a táncvizsgálatomra szabad bemenettel bírnak.

Helyőrségünk gyakorlaton. A 46. gy. ezred itt állomásozó 2-ik zászlóalja aug. 19-én hagyja el városunkat, hogy a Temesvár-Lippa közt tartandó gyakorlatokon résztvegyen. — A honvédszállóalj aug. 22. indul városunkból Verseczre és onnan Vinga tájára, hol a nagy gyakorlatokon részt vesz.

Jóváhagyott határozat. A városi közgyűlésnek a „Park-egylet“-tel kötött szerződést, illetve a nép kertnek és városi falkolónak az egyletnek leendő átadására vonatkozó határozatát a belügyminiszter csekély módosítással jóváhagyta.

Multságok a vidéken. A kevi-szöllősi község elöljárói a fiatalokkal egyetemben f. hó 17-én, Ó Felsőszéki születésnapjának előestéjén tűzijátékokkal és kivilágítással egybekötött estélyt rendeznek. — A Franzfeldi ifjúság f. hó 17-én műkedvelői előadással egybekötött táncmultságot rendez. Színpad kerül: Das Lotterie-Los cz. egyfelvonásos bohózat. Ezen kívül szavalatok lesznek.

A kereskedelemügyi miniszter rendelete. Előtt csakis a nagy, a kivitelre dolgozó malmoknak volt meg az az engedélyök, hogy vasárnap munkaszünetet ne tartsanak. Ezt a jogot a kereskedelemügyi miniszter legújabb kiadott rendeletében az összes malmokra kiterjesztette. A malmokban tehát nincs vasárnapi munkaszünet.

Szülők figyelmébe. Az összes állami ovodákban a beiratások augusztus hó 25, 26 és 27-én tartatnak meg d. e. 8—12 óráig az illető ovoda helyiségében.

Sikerült műkedvelői előadás. A pancsovai férfialeget (Männer-Gesang-Verein) pénteken este tartotta meg műkedvelői előadását a Hungaria szálloda kertihelyiségében óriási néző közönség jelenlétében. Az előadás — melynek ez egyszer gyönyörű időjárás kedvezett, minden tekintetben fényesen sikerült. Előadásra került Nestroynek „Talisman“ című 3 felvonásos bohózata. Az összjáték teljesen kiélegető volt — mit különben a férfialeget derék műkedvelőitől már megszoktuk. Az egyes szereplők közül Ziffermayer Otmárné, Stimler Ottoné, Kubik Paula és Frank Mina kisasszonyok különösen kitűntek; Payer Anna k. a pedig remekül játszott a libapásztor leány szerepében. Mergel Richard ritka ügyességgel adta a borbély legényét; nem kevésbé jók voltak Rauschauer István, Schmidt András, Ring Ede és Graff Otto,

kik teljes megelegedésre oltották meg feladataikat. A közönség kitűnően mulatott. A jó kedvet fokozták Kontilovics szalodás kitűnő konyhája és hamisítatlan italai

A budapesti m. kir. állami felső építőipariskola rendes tanfolyamán a jövő iskolai évre való beírást szeptember 1-től 5 óráig tartják. Az intézetben a tanítás három évig tart. A végzett tanulók kőműves, kőfaragó, vagy ácsnemesnek lehetnek, jelentkezhetnek az építőmesteri vizsgálatra, végre joggal bírnak az egyéves önkéntességre. Díjak: beíratási díj 4, tandíj félévenként 20, s szertári biztosíték egész évre 6 korona. A jelentkezésnél szükséges iratok: 1. keresztlevél, vagy születési bizonyítvány. (15 évesnél fiatalabbak nem vehetők fel). 2. A négy középiskolai (polgári, reáliskola, vagy gymnasium) osztályról szóló bizonyítvány. 3. Újraoltásról szóló orvosi bizonyítvány. 4. Iparhatóságilag hitelesített bizonyítvány arról, hogy a jelentkező mennyi ideig s melyik építőiparágban dolgozott (legkevesebb elfogadható gyakorlat 2 hó). Bővebb felvilágosítást készséggel ad az igazgató az a g a z g a t ó s á g VII. Csömörirút 74. szám.

A „Park-egylet“ ülése. A Park-egylet választmányja csütörtökön d. n. a városháza nagytermében **Huber** János elnöklété alatt ülést tartott, melyen a legközelebbi teendőket állapították meg. Ezenkívül elhatározták, hogy a kertészi állásra pályázatot hirdetnek.

Rendőrségünk működik. A sokszor korholt rendőrségünk díszreteresen működik a kánikulában. Mintha az elmult hetek tropikus hősege felolvasztva a télenség dermesztő jegét, a tettere vágyását hozta volna forrongásba. Már több mint egy hét óta naponta 4—5 csavargáson ért naplopót toloncolnak el a városból. Nem tudjuk ugyan, hogy a francia nyelv korszakának köszönjük ezen az óra alatti buzgóságot, avagy a szabadságszolgálatnak tulajdonítsuk, de tény az, hogy történik valami, és hogy mindig akadhat munka szemfüles rendőrségnek a mi határvarosunkban.

Sertésvész. A sertésvész miatt elrendelt zárlati idő alatt csak azonnali levágásra szánt sertéseket szabad a városba hozni. Ellene vétők szigorú büntetés alá esnek.

Tolvaj leány. Jovanovics Teodora 12 éves eselődleányt csavargás miatt bekísérték a rendőrségre. Itt kistűt, hogy volt szolgálatadója kárára **Karloczán** többrendbeli lopást követett el. Oda toloncolták.

Soknevű szökevény. A mult számunkban adtuk hírt egy ablakmászó tolvajról, ki szerbiai katonaszökevénynek vallotta magát. Gyanus viselkedése azonban ovatossá tette rendőrségünket, a mely annyival is indokoltabb volt, mert a jó madár minden nap más nevének mondotta magát. Hétfőn éjjel pedig a zárka falából kiszedte a kályha mellett a téglákat s az így támadt résen a kéménybe bujt. Itt azonban véletlenül eleszte egy rendőr. Most a kir. ügyészség pártfogását élvezzi.

Leleplezett kuruzslónő. Koics Helén a Szerb utcában székelt és melesleg szellem illúzióval is foglalkozó javasasszonyt a rendőrség a mult héten leleplezte. Az együgyű emberek hiszékenysége elősködő javakorabeli asszony vállomást tett kihallgatására alkalmával, mire a rendőrség az ügyet a járásbírósnak feljelentette.

Munka szünet. Szt. István napján az általános munka-szünet szigorúan betartandó.

A víz állása. A víz három nap kulminál, vagyis változatlanul áll. Jelelőg 1.5 m. a vízállás.

Aranymosás a Nerán. Elmenttük már, hogy több németországi honos a Nera-folyón aranyosást szándékozik tenni. Az oravicziai bányakapitányától már meg is szerezték a kiaknázási jogot, **Krassó-Szörény** varmegye alispánjától meg e hó 6-án megtartott helyszíni tárgyaláskor ideiglenes engedélyt nyertek arra nézve, hogy egyrészt az iszap felhígására, másrészt a víz duzzasztására fenékgátat állíthassanak fel a Nerának **Dalbosecz** alatti részén. A mosás s illetve kiaknázás egy külön e célra készült kotrógép és mosó-készülékkel történik, még pedig akként, hogy a Nera medrét 7 méter mélységig kiemelik, s az abban található aranyat egy körülbelül 60 méter hosszú faszitával ellátott csatornában mossák ki. Az egész mosóda víz m úszik, s praktikus gépezettel könnyen irányítható. E hó 6-án történt az első próbamosás, még pedig oly szép eredményel, mely a legvérmesebb reményeket is túlhaladta. Az egész berendezés alig került 40.000 koronába s a próbamosás után itélve, a Nera-folyó oly dúsa aranytartalmú, hogy átlagosan számítva napi 800 korona értékű nyers arany lesz előállítható. Az aranymosásra alakult társaság tagjai — mintegy 10-en vannak — vala mennyien németországi jómódú középbirtokosok, kik 250.000 márkát adtak össze a kiaknázásra. Műszaki vezetőjük **Wenator** nevű mérnök, világlátott ember, ki a Nera-folyó aranytartalmát többre becslte Amerika bármely aranydús folyójánál.

CSARNOK.

A kedélyes elítelt.

Irtá: **Le Grétot.** — Fordította: **K-Ö.**

Jacquiert halálra ítélték.

Családja megkapta az engedélyt, hogy egy nappal kivégeztetése előtt meglátogathatja.

Jacquié tehát körül van véve övétől.

Rövid társalgatás után elbúcsuzik ezen szavakkal: „No adieu, holnap viszontlátjuk egymást, hiszen ti mindenesetre elmentek egy kicsit sétálni.“

A rokonok után megjelent a gyóntató.

Hosszú praedicatio, intés és bánat.

Rövid szünet után mondja Jacquier:

„Uram spóroljon szavaival... holnap megyek a forráshoz.“

Végre felvirradt a nagy nap.

A hóhér és a szegény bűnös kocsiira ül.

Borzasztó idő van.

Az első csak úgy szakad.

„Kutya időjárás“ mondja a hóhér az elítelt felé fordulva, ki mellette ült.

„Igen — mondja Jacquier — nagyon csunya... különösen öre nézve, mert ezt az utat kétszer kell megtennie.“

A vesztőhelyre értek.

A gyorsan felállított lépcső nagyon mozog.

„Barátom“ mondja Jacquier a hóhérhoz, ki őt a lépcsőn felvezeti; „ez nagyon rossz lépcső... itt az ember minden lépésnél kitérheti a nyakát.“

Az állványra felérve egy pillanatig egymás szemébe nézett az elítelt és a hóhér.

Az elítelt így szólt: „Bocsásson meg, hogy most hátat fordítok önnek.“

„Uram“, felelte a hóhér kissé elgondolkozva, különös habozás után, bocsásson meg, ha most fájdalmat okozok önnek... de először teszem...“

„Én is“ folytatta Jacquier mosolyogva.

Jacquier már a tömbre hajtotta fejet és a hóhér felemelte kárdját.

Ekkor megszólal egy hang: Kegyelem!...

kegyelem!...

Egy lovas tör át a tömegen és papirost lobogtat kezével a levegőben.

Tényleg Jacquier megkegyelmezése, mely éppen most érkezett meg.

Jacquier felemelkedett s vállát vonogatva szólt a hóhérhoz:

„Ilyen ostobaság! Most már majdnem vége volt mindennek.“

A hóhér kezét nyujtá és részvéte kifejezése mellett így szólt:

„No majd máskor!“

Közgazdaság.

A növénytermelési kísérletezések haszna.

Gyakorlati gazdáink körében még ma is kedvőtlen vélemények megnyilvánulását tapasztaljuk a kísérleti állomások működését illetőleg, holott ha valaki teljes tárgyilagosággal itéli meg a kérdést, be kell látnia ezen intézmények létjogosultságát. — A folytonosan súlyosbodó megélhetési viszonyok között csak az esetben lesz képes a gazdáközönség magát fenntartani, ha iparkodik a termés irányát oda módosítani és a termelés költségét annyira apasztani, hogy nyert terményei értékesítése folytán annyi bevételt állít elő, a melyben mindennemű szükségletei megtalálják a kielégíthető forrását. — Ennek egyedüli eszköze a kísérletezés. — S bátran állíthatjuk, hogy ma már egy gazdaságban sem volna szabad hiányoznia a rendszeres kísérletezésnek, mert csakis ez uton leszünk képesek meggyőződést szereznünk arról, hogy adott viszonyok között a termelés melyik irányba lesz megfelelőbb.

Kezdeni kell a kísérletezést a talaj összetételének a természetének megfelelő különböző művelési módokkal, hogy így a különféle művelési növényeink igényeit a legelőkétebben elégíthessük ki; ki kell terjesztetni figyelmünket a növényeket érhető veszedelmekre, növényi betegségekre, állati ellenségekre stb., a melyek ellen kísérletek tétele által a talajművelésben is igen sokszor megfelelő védekezést találhatunk. — Folytatni kell a kísérletezést a trágyázás tekintetében, hogy megállapíthassuk azt a trágyázási rendszert, melylyel a termés tiszta jövedelmét a legmagasabbra emelhetjük. — Hiszen köztudomású, hogy ma már nem szabad megállapodnunk a kizárólagos istállótrágya használatánál, hanem helyet kell adnunk a műtrágyának is, ha azt akarjuk, hogy talajunk erejében az egyensúly meg ne billenjen. — Mindazt csak kísérletek útján érhető el, a mely kísérletek végrehajtására nézve zsinórmértékül szolgálhatnak ugyan a különböző kísérleti állomások adatai, de ezek végeredményeit nem szabad általános értékeknek tekintenünk. — Szóval a növénytermelési kísérletezéseknek igen nagy jelentőséget tulajdoníthatunk, s éppen ezért nem helyesíthetjük azon elvet, mely czikkünk bevezetésében, mint a gyakorlati gazdák tulajdoni részének álláspontja volt jelezve.

Olcsó zöldtrágyázás.

A zöldtrágyázás leginkább azért nem terjed eleget mérvben, mert költséges, ha csakis alászántásra lesz vetve, dacára annak, hogy legtöbb gazdaságban a trágyatelepektől távol eső földet megtrágyázása, különösen a rossz közlekedési utak miatt sokszor majdnem lehetetlen; az ilyen földrészeknek pedig, ha az humuszban szegény talaj, majdnem kikerülhetetlen a zöldtrágya alkalmazása.

Magammak is vannak ilyen távol eső és csakis meredek rossz uton nehezen megközelíthető földeim,

